

SONDAJUL ARHEOLOGIC DE LA VOINEȘTI, JUD. VASLUI

de COSTACHI BUZDUGAN

Descoperiri întâmplătoare și uneori chiar verificări practice sub formă de sondaje indicau existența, pe teritoriul comunei Voinești (jud. Vaslui), din nordul Colinelor Tutovei, a numeroase obiective arheologice, aparținând diferitelor perioade istorice¹.

În cadrul planului de săpături al Muzeului de Istorie al Republicii Socialiste România, în toamna anului 1976 s-a întreprins un sondaj de informare în punctul cunoscut în toponimia localnicilor sub numele de "Fundătura", unde fuseseră identificate, prin cercetări anterioare, vestigii hallstattiene târzii.

Punctul menționat se află în marginea de nord a satului Voinești, pe fundul unei văi flancate înspre est și vest de culmi înalte ale căror pante curg tot mai lin spre albia pîrfului Iezer. Pe partea foarte domoală a pantei de vest, pe un teren înțelenit, a fost deschisă și săpată în întregime o secțiune de 37 x 1,50 m (S 1), orientată nord-sud, care a prilejuit obținerea datelor necesare pentru a determina natura obiectivului, durata și intensitatea lui.

Deși de proporții reduse, însumând abia suprafața de 55,50 m.p., sondajul practicat a scos la iveală un material suficient de bogat și reprezentativ pentru soluționarea problemelor de interes arheologic imediat. Materialele descoperite, constând îndeosebi din ceramică, câteva fusaiole și resturi provenite de la locuințe, constituie dovada neîndoieșnică a existenței aici a unei vechi așezări omenești, locuită în Hallstatt-ul târziu și în perioada următoare - La Tène.

Stratigrafia porțiunii săpate, de o simplitate caracteristică așezărilor hallstattiene târzii deschise, prezintă următoarea succesiune: sub pămîntul vegetal actual, gros de 10-15 cm, urmează solul brun cu resturi ceramice La Tène, care atinge pe alocuri grosimea de 25 cm.

Acestuia îi urmează un strat de pămînt brun-granulos a cărui grosime nu depășește 50 cm, reprezentînd nivelul hallstattian de locuire, succedat de solul brun-gălbui și, în sfîrșit, pămîntul galben, steril (fig.1/1).

Nivelului hallstattian îi corespunde și o locuință de suprafață, identificată spre capătul de nord al secțiunii săpate, cercetată doar parțial. Marcată de resturi de chirpic, rezultate de la dărîmăturile pereților, și ceramică fragmentară, această locuință descrie în plan o formă rectangulară, cu colțurile ușor rotunjite (fig.1/2) - formă atît de obișnuită pentru perioada căreia îi aparține.

Ceramica hallstattiană este în exclusivitate fragmentară. Din punct de vedere al tehnicii de prelucrare, ea oferă o singură categorie: ceramică de tehnică tradițională. În schimb, după calitatea pastei, se pot deosebi două grupe distincte. Prima este reprezentată de ceramica fină,

din pastă bine frământată, cu nisip în compoziție, de culoare neagră, uneori cu luciu metalic pe suprafața exterioară. Cea de a doua grupă, cantitativ mai puțin numeroasă, o formează ceramica din pastă grosieră, cu nisip și pietricele în compoziție, de culoare cărămidie și gălbui-cenușie.

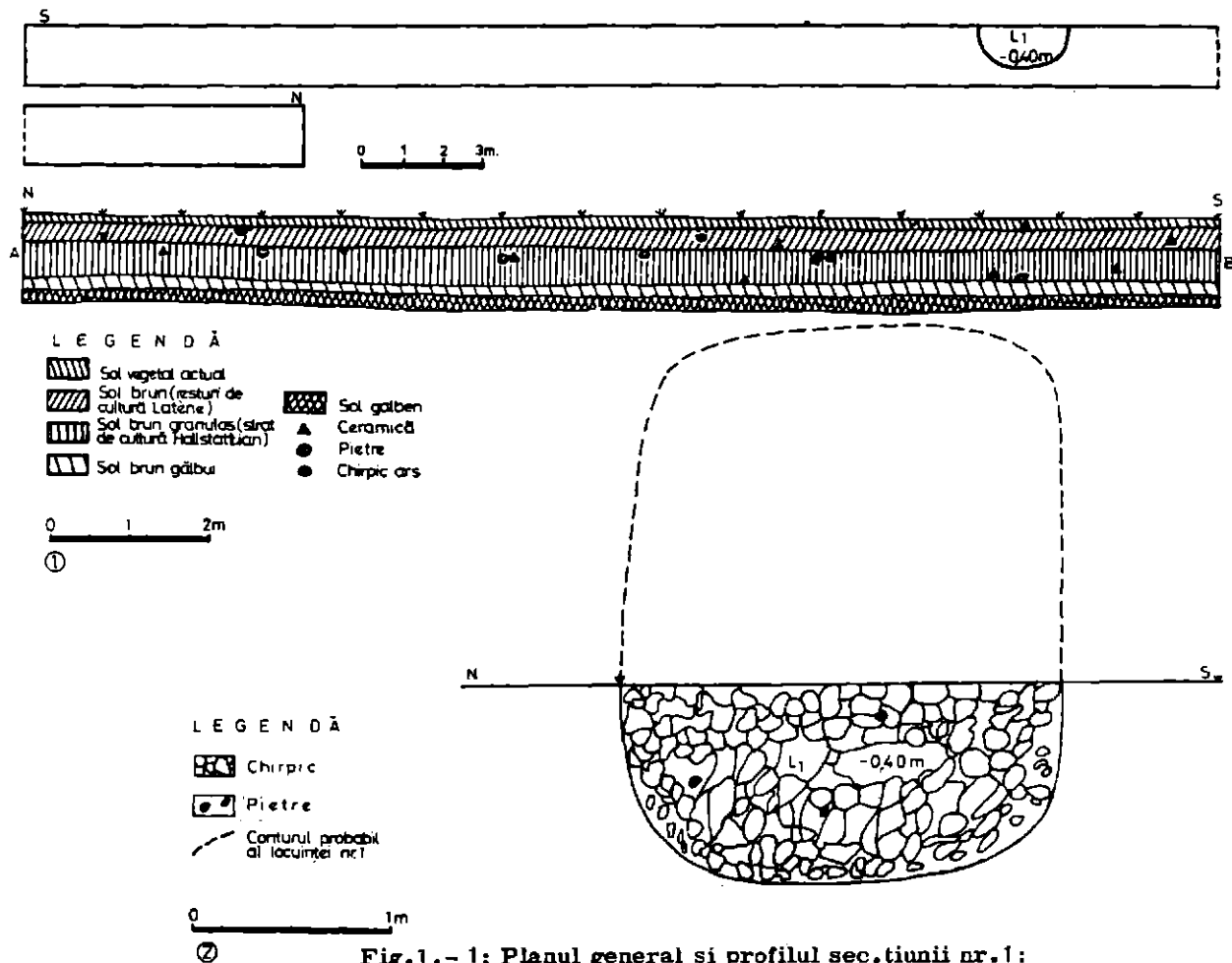
Repertoriul ceramic, reconstituit doar pe baza unor fragmente semnificative, este destul de modest ca mijloace de exprimare, fiind limitat la câteva forme ce se înscriu perfect în tipologia reprezentativă pentru ultima perioadă a Hallstatt-ului (Ha D). Printre formele frecvent întâlnite trebuie menționate străchinile, care se manifestă sub diverse variante ale aceluiași tip sau chiar sub tipuri diferite. În primul rând este de subliniat prezența străchinilor de dimensiuni medii, cu corpul tronconic, prevăzute cu caneluri superficiale, dispuse oblic pe buza arcuită, ce se subțiază spre margine, lucrate din pastă fină, de culoare brună ori cărămidie (fig.2/2,5). Nu numai ca formă, dar și ca ornamentație și chiar ca mod de dispunere a acestora, tipul de strachină se paralelizează cu exemplarele identice descoperite în Moldova, la Rădeni², Brăhăsești³ sau în Oltenia, la Balta Verde⁴, Gogoșu⁵, Ferigile⁶, încadrate cronologic grosso modo, între sec.VII-V î.e.n.⁷.

Un fragment din pastă cărămidie redă imaginea unei variante scunde a acestui tip de strachină (fig.2/2). Prin unele elemente formale, ea se apropie de varianta a treia a tipului I A de la Ferigile⁸. Un alt fragment, asemănător cu cel prezentat anterior, reconstituie forma unei străchini de mici dimensiuni, foarte puțin adâncită, ca o tîpsie (fig.2/4). Pe baza unui fragment din pastă cenușie-gălbui se poate semnale prezența străchini tronconice, cu buza îngroșată și tăiată drept, cu "apucătoare" de formă semilunară, ușor înălțate deasupra marginii (fig.1/1).

O altă categorie ceramică o constituie ceștile, printre care un exemplar de dimensiuni mici, lucrat din pastă fină, de culoare brună, cu corpul scund, pereții ușor arcuiți, gîtul relativ înalt și fundul în umbo, este prevăzut pe pîntece cu caneluri largi (fațete), dispuse oblic (fig.2/6). Comună Hallstatt-ului timpuriu, de unde trece apoi în complexul Basarabi, această formă de ceașcă se menține, cu unele modificări, în perioada hallstattiană tîrzie, întîlnindu-se sub diferite variante la Stoi-cani⁹, Gogoșu¹⁰, Ferigile¹¹ etc.

În sfîrșit, o toartă fragmentară din pastă gălbui-cenușie, lucrată din bandă de secțiune lenticulară, indică o variantă a tipului de cană cu o toartă supraînălțată (fig.2/3), specifică perioadei hallstattiene tîrzii, cu prelungiri pînă în epoca următoare.

Locuirea din cea de a doua epocă a fierului sau Latène este documentată prin ceramica geto-dacică de tehnică superioară, din pastă fină, mai ales de culoare cenușie. Tot acestei perioade îi aparțin și resturile ceramice de factură bastarnică, descoperite într-o groapă de resturi menajere. Printre acestea se remarcă tipul de vas bitronconic, cu gura larg deschisă, cu buza evazată și fațetată pe parte interioară, lucrat din pastă fină de culoare cenușie sau cărămidie (fig.3/1,3), foarte apropiat ca formă de urnele funerare fără toartă de la Poienesti¹², încadrate cronologic în sec.II-I î.e.n. Fragmentele din pastă grosieră, de culoare cărămidie, reproduc tipul de vas piriform, cu gîtul relativ înalt, cu buza

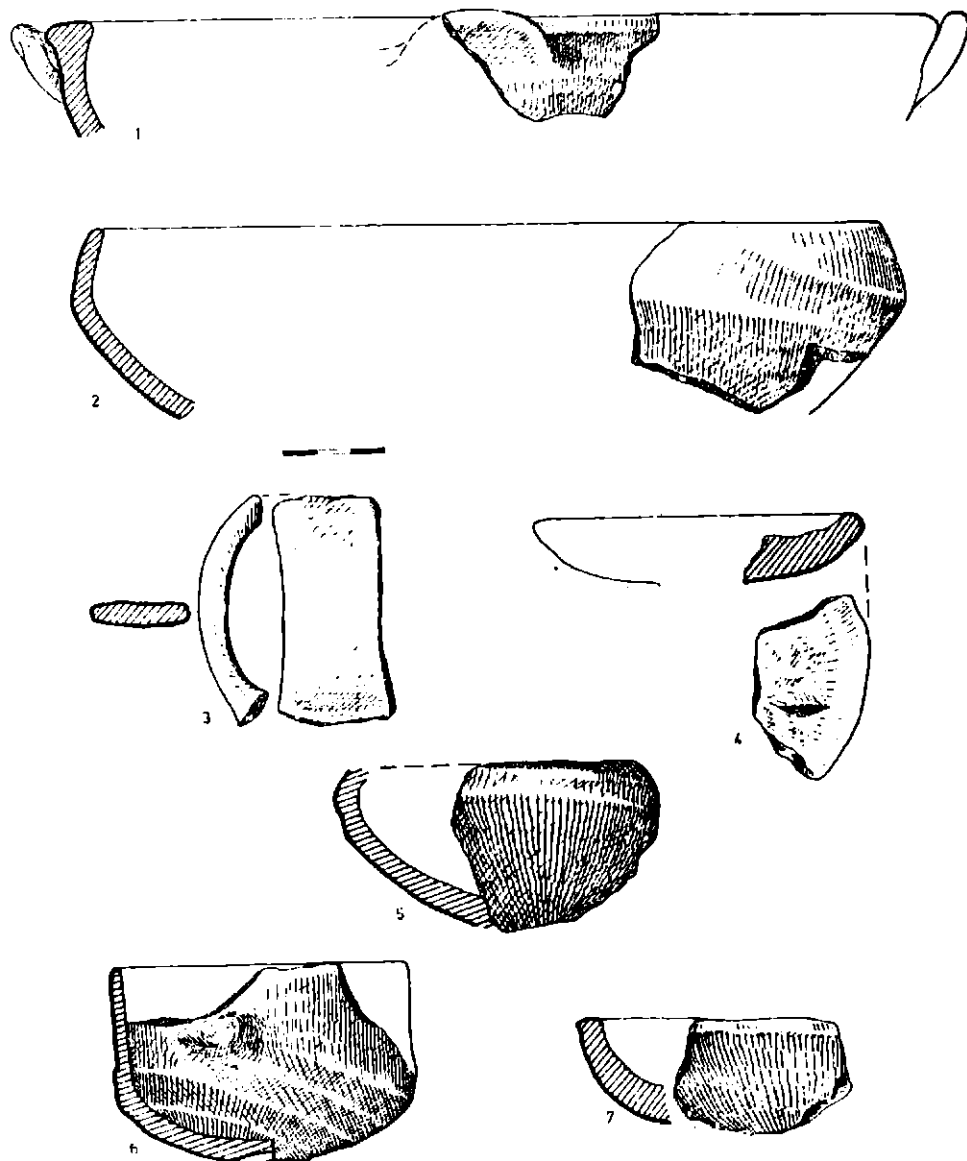
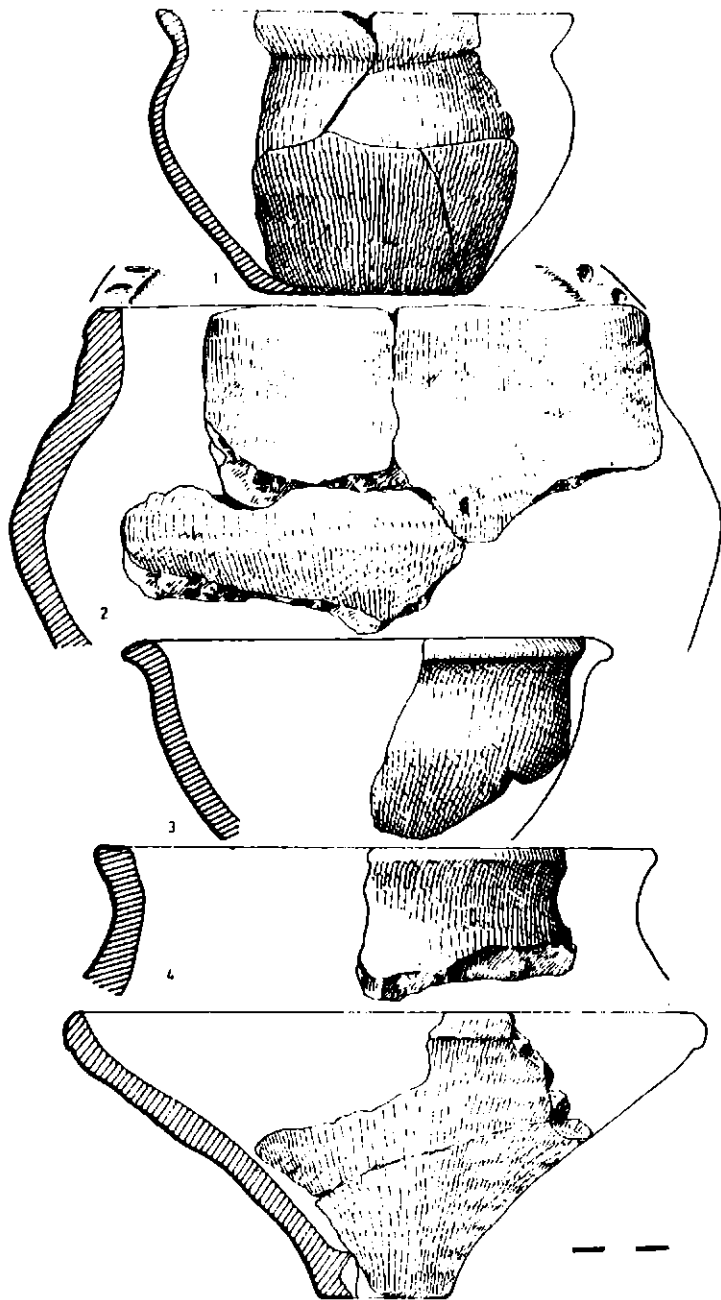

Fig.2.- Ceramică hallstattiană tîrzie.

Fig.3.- Ceramică bastarnică.

simplă (fig.3/4), sau prevăzută cu alveole pe partea de deasupra (fig.3/2), descoperit la Poieniști¹³, uneori asociat cu fibule La Tène II sau III.

Din aceeași pastă cărămidie a fost lucrată și o strachină de formă conică cu fundul îngust (fig.3/5).

N O T A

- 1 Situat în regiunea colinară a Tutovei, dintotdeauna propice așezărilor omenști, prin condițiile oferite de mediul fizico-geografic, satul Voinești și împrejurimile lui sînt cunoscute mai ales prin bogăția obiectelor arheologice din vremea orînduirii comunei primitive și daco-carpice, unele dintre ele făcînd de curînd obiectul unor cercetări sumare. În legătură cu aceasta vezi IOAN MITREA, O descoperire din Hallstattul tîrziu în nordul colinelor Tutovei, în Studii și cercetări științifice, Institutul Pedagogic din Bacău, Bacău, 1970, p. 211-221.
- 2 IOAN MITREA, op.cit., p.213, fig.2/c.
- 3 M.BRUDIU, Cercetări arheologice în sudul Moldovei, în Materiale, IX, p.517, fig.8/9,11.
- 4 D.BERCIU și EUG.COMȘA, Săpăturile de la Balta Verde și Gogoșu (1949-1950), în Materiale, II, 1956, p.322, fig.52/2.
- 5 Ibidem, p.416, fig.139/7.
- 6 AL.VULPE, Necropola hallstattiană de la Ferigile. Monografie arheologică, București, 1977, pl.I/13.
- 7 Prin forma și ornamentele lor, aceste descoperiri se încadrează în cronologia grupului Ferigile, modificată în ultima vreme. În legătură cu modificările survenite în cronologia grupului Ferigile, vezi ALEXANDRU VULPE, Zur Chronologie der Ferigile-Gruppe, în "Dacia", N.S., XXI, 1977.
- 8 AL. VULPE, Necropola hallstattiană..., p.38, fig.13/3.
- 9 M.PETRESCU-DÎMBOVIȚA, Cetățuia de la Stoicani, în Materiale, I, 1953, p.135, fig.60/17; 61/3.
- 10 D.BERCIU și EUG.COMȘA, op.cit., p.447, fig.174/5; p. 448, fig. 175/2.
- 11 AL.VULPE, Necropola hallstattiană..., pl.VII/5-6, 8-9 și pl. VIII/2,6.
- 12 R.VULPE, Săpăturile de la Poieniști din 1949, în Materiale, I, 1953, p.392, fig.283, 316-317.
- 13 Ibidem, p.315, fig.102; p.362, fig.208/b, 209.

LE SONDAGE ARCHÉOLOGIQUE DE VOINEȘTI, DÉP. DE VASLUI

Résumé

Pendant l'automne de l'année 1976, le Musée d'Histoire de la République Socialiste de Roumanie a effectué un sondage archéologique sur le territoire de la commune de Voinești (dép. de Vaslui) au point nommé par les habitants de l'endroit "Fundătura", où avaient été identifiés, par les recherches antérieures, des vestiges hallstattiens récents.

Quoique bien réduit, le dit sondage a mis au jour un matériel assez riche et représentatif qui était composé spécialement de céramique, quelques fusaiotes et de débris d'habitations qui attestent l'existence, dans ces parages, d'un établissement, habité durant le Hallstatt récent et pendant la période suivante - le Latène.

La stratigraphie de l'établissement présente la suivante succession: sous la couche végétale actuelle, épaisse de 10-15 cm, il y a le sol brun où on trouve des restes du Latène, qui arrive parfois jusqu'à 25 cm d'épaisseur. Cette couche est suivie par une autre, de couleur brune-granulée, dont l'épaisseur ne dépasse pas les 50 cm et qui représente le niveau du Hallstatt, succédée par le sol brun-jaune et, en fin, la terre jaune, stérile (fig.1).

Le niveau hallstattien comprend aussi une habitation de surface, marquée par des débris de torchis qui ont résulté de la destruction des murs, et de la céramique fragmentaire. L'habitation est, dans le plan, de forme rectangulaire aux angles arrondis (fig.2).

La céramique hallstattienne est réalisée exclusivement en technique traditionnelle. Le répertoire céramique est assez modeste, étant limité à quelques formes qui s'inscrivent parfaitement dans la typologie représentative pour la dernière période du Hallstatt récent (Ha D): des écuelles au corps tronconique, ayant, sur le bord évasé, des cannelures obliques (fig.3/2,5), des tasses au corps petit, et aux parois légèrement bombés, ornementées de cannelures larges (fig.3/6) et des brocs à l'anse surhaussée.

L'habitat Latène est documenté par la céramique gétodace réalisée en technique supérieure et des tessons céramiques de type bastarne qui peuvent être datés aux IIe-Ier siècles av.n.è.

LEGENDE DES FIGURES

Fig.1.- 1: Plan général et profil de la section no.1.; 2: Plan de l'habitation no.1, à une profondeur de 0,60 m.

Fig.2.- Céramique hallstattienne récente.

Fig.3.- Céramique bastarne.